

Motion

1981/82: 1603

Lars Werner m. fl.

Ett statligt återvinningsföretag

Ett av de mer framträdande destruktiva dragen i den utvecklade kapitalismen är dess alltmer accelererande rovdrift på naturen och dess rikedomar. Hänsynen till miljön och till våra stora men ändå begränsade naturtillgångar i form av malm, skog, giftfria sjöar och ren luft får stå tillbaka för profitjakten. Råvaruuttaget ökar ständigt, och i dess bakvatten följer naturförstöring och bortslösade resurser. Användningen av engångsartiklar ökar, slit och släng-mentaliteten breder ut sig.

Som en följd därav ökar problemen med sophantering. Detta var tidigare ett uttalat storstadsproblem, men i dag börjar allt fler kommuner, även rena landsbygdskommuner, få problem med "sopbergen". Problemen med skadedjur, sanitära olägenheter och risk för förgiftat grundvatten är snart legio i varje kommun.

Detta trots att det i dag finns teknik för att med relativt enkla metoder ta till vara och återvinna stora delar av vårt hushållsavfall. Runt om i Sverige börjar allt fler kommuner intressera sig för dessa lösningar. De erfarenheter som finns är blandade, liksom vid införandet av all annan ny teknik. Någon större svensk satsning på att utveckla tekniken har inte gjorts, trots att såväl behovet som det tekniska kunnandet föreligger. På Öresundsvarvet har vissa försök gjorts, och just varven med sitt stora kunnande inom systembyggande torde vara väl lämpade att utveckla och konstruera samt bygga sophanteringsanläggningar.

En övergång från att deponera avfallet på soptippar till att installera en sophanteringsanläggning medför stora investeringskostnader för kommunerna. Staten måste här gå in och erbjuda kommunerna långfristiga lån som täcker investeringskostnaderna. Eventuellt måste detta kombineras med en tvingande lagstiftning. Viss lagstiftning finns redan på området, t. ex. vad gäller pappersavfallet. Trots detta tvingas vi i dag importera returpapper för att täcka det inhemska behovet.

Det är dock inom industrin som det stora råvaruslöseriet förekommer. Dels måste ny teknik utvecklas som möjliggör en större användning av återvunnet avfall, dels måste själva återvinningsprocessen utvecklas. Järn- och metallskrot måste återgå till processindustrin. Användningen av returglas måste öka liksom återanvändningen av kasserat engångsglas. Spill från trä- och byggnadsindustrin kan komma till nytta inom energiförsörjningen. Användningen av returpapper måste öka. Goda förutsättningar finns för framställning av metanol och etanol ur olika avfallsprodukter.

En viss återanvändning sker redan i dag, men vad som saknas är en

övergripande planering och samordning. Insamlandet av pappersavfall sköts i dag oftast av olika ideella föreningar. Järn- och metallskrot uppsamlas av privata skrothandlare, som oftast saknar resurser och kapacitet att på ett effektivt sätt ta hand om avfallet. Inom vissa områden saknas förutsättningar för att över huvud kunna bedriva återvinningsverksamhet. Slöseriet tillåts därför fortsätta.

Ur samhällsekonomisk synpunkt är detta slöseri helt oförsvarligt. Ur miljö- och natursynpunkt är slöseriet förödande. Trots detta har inga konstruktiva åtgärder vidtagits för att få slut på detta slöseri.

Vpk vill bygga ett resurssnålt samhälle, som på ett så effektivt sätt som möjligt tillvaratar våra naturtillgångar. Vi vill förhindra rovdriften och utplundringen av naturen. Som ett steg på vägen mot detta samhälle måste vi utveckla en teknik som gör det möjligt att återvinna så stor del som möjligt av det avfall och spill som uppstår, såväl hos hushållen som inom industrin.

Denna sektor inom ekonomin har ännu inte utsatts för det privata kapitalets profitjakt, och samhället bör heller inte tillåta detta. Den enda acceptabla vägen att gå är att inrätta ett statligt återvinningsföretag. Ett sådant finns redan vad gäller det miljöfarliga avfallet (SAKAB), och ett nyinrättat statligt återvinningsföretag bör kunna utveckla ett intimt samarbete med SAKAB.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi *

1. att riksdagen beslutar inrätta ett statligt återvinningsföretag med skyldighet att tillvarata i första hand trä-, pappers-, glas-, plast- och metallavfall från såväl hushåll som industri varvid
  - a) företaget även aktivt bör verka för att utveckla återvinningsteknik inom andra områden,
  - b) återvinningsföretaget måste samarbeta med landets kommuner för att finna former för hur hushållsavfallet på ett så effektivt sätt som möjligt skall kunna komma till återanvändning,
2. att riksdagen ger regeringen i uppdrag att omedelbart inleda förhandlingar med kommun- och landstingsförbunden om vilka statliga stödåtgärder som erfordras för att underlätta kommunala investeringar i sophanteringsanläggningar och att regeringen framlägger förslag därom till riksdagen.

Stockholm den 25 januari 1982

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

PER ISRAELSSON (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

* Se även motion 1981/82:1604.